

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.25.2.2023

Pan
Krzysztof Chmielewski
Naczelnik Urzędu Skarbowego
w Ostrowie Wielkopolskim

Urząd Skarbowy w Ostrowie Wielkopolskim
ul. Chłapowskiego 45
63-400 Ostrów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/010 – Zmiany podatkowe w ramach Polskiego Ładu oraz tarcz antyinflacyjnych

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Skarbowy w Ostrowie Wielkopolski, ul. Chłapowskiego 45, 63-400 Ostrów Wielkopolski (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Chmielewski, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ostrowie Wielkopolskim od 1 grudnia 2018 r. (dalej: „Naczelnik Urzędu” lub „Naczelnik”)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do wdrożenia przepisów ustawy z 29 października 2021 r. (Polskiego Ładu) 2. Realizacja przez naczelnika urzędu skarbowego wybranych działań, w tym dotyczących rozliczenia zeznań za 2022 r., dokonywania nabycia sprawdzającego oraz wykorzystania instytucji tymczasowego zajęcia ruchomości.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze mające bezpośredni związek z badanym zagadnieniem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	1. Marcin Komorowicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/119/2023 z 11 lipca 2023 r.

(akta kontroli str.1)

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W związku ze zmianami w systemie podatkowym wprowadzonymi ustawą z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw³, pracownicy Urzędu wzięli udział w szkoleniach przygotowujących do wdrożenia nowych przepisów. Szkolenia te odbyły się głównie w 2022 r., tj. po wejściu w życie zmian podatkowych. Naczelnik Urzędu monitorował terminy, zakres i liczbę pracowników kierowanych do odbycia szkoleń. Naczelnik Urzędu nie zidentyfikował potrzeby zgłoszenia organizacji dodatkowego szkolenia, gdyż szkolenia były organizowane od dnia ogłoszenia ustawy wprowadzającej Polski Ład w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, początkowo przez Ministerstwo Finansów oraz Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu⁴, a następnie także przez Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości oraz Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej. Do 30 czerwca 2022 r. z zagadnień obejmujących przepisy wprowadzone w ramach Polskiego Ładu przeszkolono 88% pracowników realizujących zadania związane ze stosowaniem przepisów prawa podatkowego.

W Urzędzie weryfikowano poprawność złożonych deklaracji podatkowych i monitorowano terminowość dokonywanych zwrotów nadpłat podatku dochodowego. Na ogół podejmowano odpowiednie działania w przypadku wykrycia błędów w złożonych deklaracjach podatkowych. Zwrotów nadpłaconego podatku, co do zasady, dokonywano w ustawowo określonych terminach.

Naczelnik Urzędu rzetelnie wykonał działania związane z tymczasowym zajęciem ruchomości wydając niezwłocznie stosowne postanowienie w sprawie tego zajęcia.

Nabycia sprawdzające dokonywane były zgodnie z wytycznymi przekazywanymi Naczelnikowi przez organy administracji skarbowej, z uwzględnieniem wyników analiz prowadzonych w Urzędzie. Urząd osiągnął założone przez Dyrektora IAS cele dotyczące prowadzenia nabycia sprawdzającego, a kwoty wymierzonych kar zostały w większości wyegzekwowane.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- wezwania sześciu podatników do skorygowania błędnych deklaracji po upływie terminu na dokonanie zwrotu nadpłaconego podatku dochodowego,
- dokonania zwrotu nadpłaconego podatku dochodowego w trzech przypadkach po upływie 10 i 6 dni⁵ od dnia wymaganego do realizacji tej czynności,
- braku niektórych wymaganych elementów w pięciu dokumentach z czynności nabycia sprawdzającego.

Uchybienia te, z uwagi na niewielką skalę i zakres tych zjawisk, nie miały istotnego wpływu na prawidłowość realizacji przez Naczelnika Urzędu zadań objętych kontrolą NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 2105. dalej: ustawa z 29 października 2021 r. lub Polski Ład.

⁴ dalej: Dyrektor IAS.

⁵ Kwota wyłaconych odsetek wyniosła 49 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do wdrożenia przepisów ustawy z 29 października 2021 r. (Polskiego Ładu).

Opis stanu faktycznego

1.1. Strukturę organizacyjną Urzędu, organizację i zadania poszczególnych komórek organizacyjnych oraz warunki współdziałania tych komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu określał Regulamin organizacyjny⁷. Wskazano w nim, że strukturę organizacyjną Urzędu Skarbowego tworzyły komórki organizacyjne funkcjonujące w ramach pionów merytorycznych:

- 1) Pion Wsparcia (SNUW) – Referat Wsparcia (SWW),
- 2) Pion Obsługi Podatnika (SZNO) – Dział Obsługi Bezpośredniej (SOB),
- 3) Pion Orzecznictwa (SZNP) – Dział Postępowania Podatkowego (SPO),
- 4) Pion Poboru i Egzekucji (SZNE) – Dział Spraw Wierzycielskich (SEW),
  - Dział Egzekucji Administracyjnej (SEE),
  - Dział Rachunkowości (SER),
- 5) Pion Kontroli (SZNK) – Pierwszy Dział Czynności Analitycznych i Sprawdzających (SKA-1),
  - Drugi Dział Czynności Analitycznych i Sprawdzających (SKA-2),
  - Dział Kontroli Podatkowej (SKP),
  - Referat Identyfikacji i Rejestracji Podatkowej (SKI).

(akta kontroli str. 2-96)

1.2. W Urzędzie według stanu na koniec 2021 r. zatrudnionych było 116 osób, a na dzień 31 grudnia 2022 r. 123 osoby.

(akta kontroli str. 97)

1.3. W okresie objętym badaniem, dla pracowników urzędu przeprowadzono 101 szkoleń z zagadnień obejmujących zmiany wprowadzone w ramach Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków. Szkolenia były prowadzone w formie on-line, webinarów, spotkań roboczych oraz warsztatów. Jednostkami organizującymi szkolenia były: Ministerstwo Finansów, Krajowa Szkoła Skarbowości, Krajowa Informacja Skarbowa, Izba Administracji Skarbowej w Poznaniu oraz Naczelnik Urzędu. Obszar tematyczny szkoleń w badanym okresie obejmował m.in.: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od towarów i usług, zmiany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁸, zmiany w ustawie o ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej⁹, tymczasowe zajęcie ruchomości, nabycia sprawdzające.

(akta kontroli str. 98-100)

1.3.1. Krajowa Szkoła Skarbowości przeprowadziła od 11 stycznia 2022 r. do 29 czerwca 2023 r. 49 szkoleń z zakresu Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków,

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 45/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 15 marca 2021 r., Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 137/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 12 sierpnia 2021 r., Załącznik do Zarządzenia nr 26/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 24 lutego 2022 r., Załącznik do Zarządzenia nr 182/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 25 października 2022 r., Załącznik do Zarządzenia nr 241/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2022 r.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm., dalej: Ordynacja podatkowa.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 615, ze zm., dalej: ustawa o KAS.

z czego: 36 szkoleń zostało przeprowadzonych w formie webinarów, 12 szkoleń w formule on-line, jedno szkolenie zostało przeprowadzone stacjonarnie.

Krajowa Informacja Skarbowa przeprowadziła od 21 października 2022 r. do 30 listopada 2022 r. cykl 28 szkoleń w formie webinarów z zakresu Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków.

(akta kontroli str. 98-100)

1.3.2. W 2021 roku pracownicy Urzędu wzięli udział w czterech szkoleniach, z czego jedno szkolenie odbyło się w listopadzie oraz trzy szkolenia w grudniu. Szkolenie listopadowe oraz dwa szkolenia grudniowe zostały przeprowadzone przez Ministerstwo Finansów w formie webinarów. Szkolenia dotyczyły zmian podatkowych dokonanych ustawą z 29 października 2021 r. W szkoleniach tych wzięło udział 60 uczestników, w tym: 13 z Działu Obsługi Bezpośredniej¹⁰, 27 z Drugiego Działu Czynności Analitycznych i Sprawdzających¹¹, 19 z działu Kontroli Podatkowej¹² oraz jedna osoba z Działu Postępowania Podatkowego¹³. Trzecie grudniowe szkolenie zostało przeprowadzone w formie spotkania roboczego zorganizowanego przez IAS¹⁴ w Poznaniu i dotyczyło tymczasowego zajęcia ruchomości. W szkoleniu tym wzięły udział dwie osoby z Działu Egzekucji. Z Działu Obsługi Bezpośredniej przeszkolonych zostało 93% pracowników. Z Drugiego Działu Czynności Analitycznych i Sprawdzających przeszkoleni zostali wszyscy pracownicy, natomiast w Dziale Kontroli Podatkowej przeszkolono 58% pracowników.

(akta kontroli str. 98-100, 715)

Odnosząc się do kwestii ustalania potrzeb szkoleniowych Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że: w związku z wejściem w życie 1 stycznia 2022 r. przepisów ustawy z dnia 29 października 2021 r. ustalał, które grupy pracowników musiały być przeszkolone w pierwszej kolejności oraz w jakim zakresie. W pierwszej kolejności szkolenia zostały skierowane do komórek mających bezpośredni kontakt z klientami urzędu, tj. SOB, SKA-2. Ponadto szkolenia stricte tematyczne dot. nabyć sprawdzających oraz TZR były kierowane do komórek realizujących te zadania. Ponadto dostrzegał, tak jak przy każdych zmianach przepisów podatkowych, potrzebę przeszkolenia pracowników w zakresie wprowadzonych zmian. Naczelnik podkreślił, że wprowadzone zmiany zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 23 listopada 2021 r. i od tego dnia rozpoczął się cykl szkoleń dla pracowników organizowanych przez Ministerstwo Finansów, Krajową Szkołę Skarbowości, Krajową Informację Skarbową oraz Izbę Administracji Skarbowej w Poznaniu. W ocenie Naczelnika, nie było tym samym potrzeby dodatkowego zgłaszania potrzeb szkoleniowych, gdyż te były już zaspokajane przez organizowane szkolenia. Ponadto Naczelnik Urzędu wyjaśnił, iż zadania w zakresie organizacji i przeprowadzania szkoleń dla pracowników Urzędu były bezpośrednio realizowane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu¹⁵.

(akta kontroli str. 104-106, 713-714)

1.3.3. W 2022 roku pracownicy Urzędu wzięli udział w 92 szkoleniach dotyczących zagadnień Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków. W pierwszej połowie 2022 r.

¹⁰ W dziale zatrudnionych było 14 osób.

¹¹ W dziale zatrudnionych było 8 osób.

¹² W dziale zatrudnionych było 12 osób.

¹³ W dziale zatrudnionych było 10 osób.

¹⁴ Izba Administracji Skarbowej.

¹⁵ Stosownie do załącznika nr 5 do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie organizacji Krajowej Informacji Skarbowej, izby administracji skarbowej, urzędu skarbowego, urzędu celno-skarbowego i Krajowej Szkoły Skarbowości oraz nadania im statutów (Dz. Urz. Min. Fin. z 2023 r. poz. 61), do zadań komórek organizacyjnych w pionie personalnym izb administracji skarbowej należy: m.in. organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników i funkcjonariuszy jak również współpraca z Krajową Szkołą Skarbowości w obszarze badania potrzeb szkoleniowych oraz planowania szkoleń.

przeprowadzono 50 szkoleń z Polskiego Ładu, z czego 35, w których ewidencjonowano liczbę uczestników oraz 15 szkoleń w formie webinarów¹⁶ dostępnych dla wszystkich pracowników Urzędu. W 35 szkoleniach wzięło udział 381 uczestników, w tym: 46 z SOB¹⁷, 129 SKA-2¹⁸, 90 z SKP¹⁹, 22 z SEE²⁰, 16 z SER²¹, 37 z SPO²², 25 z SKA-1²³, 10 z SEW²⁴, 3 z SKI²⁵, 2 z SWW²⁶. W jednym z ww. szkoleń wzięło udział Pierwszy Zastępca Naczelnika. W drugiej połowie 2022 r. zostały przeprowadzone 42 szkolenia z Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków, z czego 6 gdzie liczba osób była ewidencjonowana, a udział w nich wzięło 29 pracowników Urzędu. Pozostałe 36 szkoleń zostało przeprowadzonych w formie webinarów bez limitów²⁷ logowań.

(akta kontroli str. 98-100)

W celu usystematyzowania zdobytej wiedzy, w tym uwzględniając zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 7 stycznia 2022 r. w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych²⁸ z inicjatywy Dyrektora IAS w Poznaniu, Naczelnik US zorganizował dla podległych pracowników w dniach 19 i 20 stycznia 2022 r. dwa dodatkowe szkolenia w formie on-line, w których uczestniczyło łącznie 90 pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 100, 104-106, 713-714)

1.3.4. W pierwszej połowie 2023 roku pracownicy Urzędu wzięli udział w pięciu szkoleniach z Polskiego Ładu oraz Niskich Podatków, z czego cztery przeprowadzone zostały w formie webinarów dostępnych dla wszystkich osób zainteresowanych. W jednym w szkoleniu, w ramach którego zaewidencjonowano liczbę uczestników, wzięło udział osiem osób.

(akta kontroli str. 98-100)

1.3.5. W terminie do 30 czerwca 2022 r. z zagadnień obejmujących przepisy wprowadzone w ramach Polskiego Ładu przeszkolonych zostało łącznie 100 pracowników ze 114 zatrudnionych w Urzędzie (88%²⁹). W komórkach organizacyjnych Urzędu realizujących bezpośrednio zadania związane ze stosowaniem przepisów prawa podatkowego, tj. w SPO, SEW, SOB, SKA-1 oraz SKP³⁰ przeszkolono wszystkich pracowników. Naczelnik monitorował zakres, terminy i liczbę pracowników skierowanych do odbycia ww. szkoleń.

(akta kontroli str. 101, 104-123)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Naczelnik monitorował terminy, zakres i liczbę pracowników kierowanych do odbycia szkoleń dotyczących przygotowania do wdrożenia przepisów ustawy z 29 października 2021 r. Szkolenia rozpoczęły się 23 listopada 2021 r. Przed wejściem w życie nowych regulacji, w grudniu 2021 r. przeprowadzono jeszcze kolejne trzy szkolenia. Były to w większości webinary przygotowane przez Ministerstwo

¹⁶ Bez limitu logowań

¹⁷ Dział Obsługi Bieżącej.

¹⁸ Drugi Dział Czynności Analitycznych i Sprawdzających.

¹⁹ Dział Kontroli Podatkowej.

²⁰ Dział Egzekucji Administracyjnej.

²¹ Dział Rachunkowości.

²² Dział Postępowania Podatkowego.

²³ Pierwszy Dział Czynności Analitycznych i Sprawdzających.

²⁴ Dział Spraw Wierzycielskich.

²⁵ Referat Identyfikacji i Rejestracji Podatkowej.

²⁶ Referat Wsparcia.

²⁷ Dostępne dla wszystkich chętnych pracowników urzędu.

²⁸ Dz. U. poz. 28.

²⁹ Nie uwzględniono Referatu Wsparcia.

³⁰ Szkolenia odbyło 100% obecnych pracowników.

Finansów. W większości szkolenia odbyły się w 2022 r., tj. po wejściu w życie zmian podatkowych wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu. Naczelnik Urzędu nie zidentyfikował potrzeby zgłoszenia organizacji dodatkowego szkolenia, gdyż potrzeby były zaspokajane przez szkolenia organizowane od 23 listopada 2021 r. przez MF, a następnie także przez Dyrektora IAS w Poznaniu, KSS, KIS.

OBSZAR

2. Realizacja przez naczelnika urzędu skarbowego wybranych działań, w tym dotyczących rozliczenia zeznań za 2022 r., dokonywania nabycia sprawdzającego oraz wykorzystania instytucji tymczasowego zajęcia ruchomości.

Opis stanu faktycznego

2.1. W poszczególnych latach objętych kontrolą do Urzędu wpłynęło:

- z tytułu zobowiązań podatkowych za 2021 r.³¹ - 139 384 formularzy³² podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych złożonych przez 86 198 podatników, w tym 985 formularzy wypełnionych błędnie³³. 131 185³⁴ deklaracji złożono w wersji elektronicznej oraz 8199³⁵ deklaracji w wersji papierowej.

- z tytułu zobowiązań podatkowych za 2022 r.³⁶ - 131 655 formularzy³⁷ podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych złożonych przez 79 068 podatników, w tym 576 formularzy wypełnionych błędnie. 126 341³⁸ deklaracji złożono w wersji elektronicznej, a 5314³⁹ deklaracji w wersji papierowej.

(akta kontroli str. 446, 448)

Do Urzędu wpłynęło 66 720 zeznań z wykazaną kwotą nadpłaty za rok 2021 r., z czego 394 zeznania były błędne.⁴⁰ Z kolei za rok 2022 r. wpłynęło 63 897 zeznań z wykazaną kwotą nadpłaty, z czego 258 zeznań było błędnych.⁴¹

(akta kontroli str. 715)

Najczęściej występujące błędy w złożonych zeznaniach dotyczyły:

- w PIT-37 - zawyżenia kosztów uzyskania przychodów, wykazania przychodów lub dochodów pochodzących z innych źródeł, obliczenia podatku, wykazania i odliczania ulg z tytułu posiadania dziecka od składek, kwoty zaliczek pobranych przez płatnika, rodzajów korekty, wykazywania dochodów małżonka w rozliczeniu indywidualnym.

- w PIT-36 - kwot należnych zaliczek, braku załącznika PIT/B, kosztów uzyskania przychodów, wpłaconego podatku, braku wypełnienia wpłaconego podatku.

- w PIT-28 - kwoty do zapłaty, odliczenia składki zdrowotnej, kwoty wpłaconego ryczałtu, braku określenia udziałów procentowych.

- w PIT-36L - należnych zaliczek, składek na ubezpieczenie zdrowotne.

³¹ Według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r.

³² PIT-37 – 74 071 szt., PIT/OD – 32 688 szt., PIT/B – 9 663 szt., PIT-36 – 9 657 szt., PIT-28 – 6 891 szt., PIT-36L – 3 471 szt., PIT/ZG – 2 551 szt., PPL/OD – 274 szt., PPE/OD – 118 szt.

³³ W zakresie wstępnej weryfikacji poprawności dokumentu.

³⁴ 94,1% wszystkich złożonych deklaracji

³⁵ 5,9% z wszystkich złożonych deklaracji

³⁶ Według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r.

³⁷ PIT-37 – 66 212 szt., PIT/OD – 31 091 szt., PIT/B – 10 067 szt., PIT-36 – 10 976 szt., PIT-28 – 7 403 szt., PIT-36L – 2 698 szt., PIT/ZG – 2756 szt., PPL/OD – 170 szt., PPE/OD – 282 szt.

³⁸ 96% wszystkich złożonych deklaracji.

³⁹ 4% wszystkich złożonych deklaracji.

⁴⁰ 0,59% z wszystkich złożonych deklaracji w wykazaną kwotą nadpłaty.

⁴¹ 0,4% z wszystkich złożonych deklaracji w wykazaną kwotą nadpłaty.

- w PIT/O - braku wykazania miesięcy w uldze na dzieci, błędnego odliczenia i wykazania darowizn, brak wypełnienia PIT/O, wykazania darowizn przy braku dochodu, błędnej kwoty abolicji.

(akta kontroli str. 445)

2.2. W wyniku weryfikacji złożonych deklaracji w poszczególnych latach objętych kontrolą stwierdzono następującą liczbę błędów w określeniu wysokości zaliczek na podatek dochodowy:

a) za rok 2021 r.⁴² 833 błędnych deklaracji spośród 20 019⁴³ złożonych deklaracji, tj.

- 328 błędów w deklaracji PIT-36,
- 246 błędów w deklaracji PIT-28,
- 259 błędów w deklaracji PIT-36L.

b) za rok 2022 r.⁴⁴ 791 błędnych deklaracji spośród 21 077⁴⁵ złożonych deklaracji, tj.

- 321 błędów w deklaracji PIT-36,
- 323 błędy w deklaracji PIT-28,
- 147 błędów w deklaracji PIT-36L.

(akta kontroli str. 453)

W celu monitorowania terminowości dokonywanych zwrotów podatku dochodowego od osób fizycznych w Dziale Rachunkowości Urzędu codziennie generowano i analizowano raporty dotyczące podatników oczekujących na zwrot podatku. Raporty zawierały m.in. dane o dacie złożenia deklaracji, kwotę zwrotu, termin dokonania zwrotu.

(akta kontroli str. 454-460)

2.3. W wyniku analizy dokumentacji dot. 28 podatników, którzy złożyli błędne zeznanie (błędne kwoty zaliczek) w formie elektronicznej z wykazaną kwotą nadpłaty za rok 2022 r.⁴⁶ stwierdzono, że:

- w 22 przypadkach wezwano podatników do złożenia korekty deklaracji w terminie do 45⁴⁷ dni od daty wpływu deklaracji,
- w sześciu przypadkach wystąpiły sytuacje opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 127-444, 449-452)

2.4. Analiza dokumentacji dotyczącej działań wobec 28 podatników, którzy złożyli błędne zeznanie⁴⁸ z wykazaną kwotą nadpłaty za rok 2022r.⁴⁹ wykazała, że:

- 19 podatników odebrało wezwanie, z czego deklarację skorygowało 10 podatników.
- 9 podatników nie odebrało wezwań,
- ponowne wezwania do podatników zostały wysłane w lipcu i sierpniu 2022 r.

Kierownik Działu Rachunkowości wyjaśniła, że wysłanie wezwań w lipcu i sierpniu 2022 r. związane było z dużym obciążeniem pracą, jak również okresem urlopowym. Dodała, że nie podjęto od razu czynności z wysłaniem ponownych wezwań z uwagi

⁴² Za okres 15.02.2022 r. – 30.06.2022 r.

⁴³ Dotyczy deklaracji: PIT 36, PIT-36L, PIT-28

⁴⁴ Za okres 15.02.2022 r. – 30.06.2022 r.

⁴⁵ Dotyczy deklaracji: PIT 36, PIT-36L, PIT-28

⁴⁶ Z czego: 14 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 2 tys. zł do 5 tys. zł, 7 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 8 tys. zł do 20 tys. zł, 5 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 20 tys. zł do 50 tys. zł, 2 zeznania z wykazaną najwyższą kwotą nadpłaty

⁴⁷ Ustawowy termin zwrotu podatku dla deklaracji złożonych w formie elektronicznej

⁴⁸ Błędne kwoty zaliczek.

⁴⁹ Z czego: 14 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 2 tys. zł do 5 tys. zł, 7 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 8 tys. zł do 20 tys. zł, 5 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 20 tys. zł do 50 tys. zł, 2 zeznania z wykazaną najwyższą kwotą nadpłaty

na wysokie prawdopodobieństwo nieodebrania korespondencji spowodowane okresem urlopowym. Uznano za zasadne wysłanie kolejnych wezwań w terminie późniejszym, aby nie generować niepotrzebnych kosztów związanych z wysyłką. Ponadto wyjaśniła, że niejednokrotnie pomimo prawidłowo doręczonych wezwań podatnicy nie korygują deklaracji.

(akta kontroli str. 127-444)

2.5. W roku 2022⁵⁰ wystąpiło 66⁵¹ zwrotów nadpłat podatku dochodowego od osób fizycznych po upływie terminu określonego w art. 77 § 1 pkt 5 i 5a Ordynacji podatkowej. Łączna kwota wynosiła 59 694,73 zł, a kwota wypłaconych odsetek 995 zł. Nadpłaty zwrócono po upływie 45 dni od wpływu do Urzędu zeznań w formie elektronicznej lub 3 miesięcy od wpływu deklaracji w formie papierowej, tj. po upływie dodatkowych:

- od 1 do 10 dni, w przypadku 55 zwrotów,
- 28 dni po terminie, w przypadku 10 zwrotów,
- 41 dni, w przypadku 1 zwrotu.

(akta kontroli str. 461-462)

Sprawy te dotyczyły:

- 51 zwrotów - sytuacji, w której Urząd dokonał przed upływem terminu zwrotu ich zlecenia i zatwierdzenia w systemie, jednak z przyczyn technicznych po stronie CKR⁵² nie zostały one zrealizowane. Po otrzymaniu komunikatu ze strony CKR o wystąpieniu awarii przeterminowane zwroty zostały anulowane i ponownie zleczone wraz z należnym oprocentowaniem,
- jeden zwrot - sytuacji, w której Urząd dokonał przed upływem terminu zwrotu jego zlecenia i zatwierdzenia w systemie, jednak z przyczyn technicznych leżących po stronie operatora pocztowego nie został zrealizowany przekaz pocztowy,
- jeden zwrot - sytuacji, w której podatnik zmienił adres zamieszkania w dniu złożenia deklaracji do Urzędu. Na podatniku ciążyły zajęcia wierzytelności skierowane do innego naczelnika urzędu skarbowego a ponadto dotychczasowy adres był inny niż właściwy dla Urzędu. W związku z tym, przekazania nadpłaty podatku na spłatę zadłużenia mógł dokonać jedynie naczelnik tamtejszego urzędu. Ostatecznie, z uwagi na brak realizacji zwrotu przez inny urząd i uchylenie zajęcia wierzytelności, podjęto decyzję o zwrocie nadpłaty podatku wraz z należnymi odsetkami.
- 10 zwrotów - sytuacji, gdzie Ministerstwo Finansów przekazało do urzędu zeznania roczne dotyczące nierezydentów, dla których właściwym organem był naczelnik innego urzędu skarbowego, a które nie zostały w ustawowym terminie zatwierdzone i obsłużone przez tamtejszy urząd. Obsługę tych zwrotów powierzono urzędowi skarbowym kierując zeznania do poszczególnych urzędów zgodnie z adresem zamieszkania podatników. W związku z powyższym przedmiotowe nadpłaty wraz z należnym oprocentowaniem zostały zwrócone podatnikom.
- trzech zwrotów – sytuacji opisanych w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 461-462, 466-476, 717)

2.6. W 2023⁵³ roku nie stwierdzono nieterminowych zwrotów nadpłat podatku.

(akta kontroli str. 463-465)

⁵⁰ Dotyczy roku podatkowego 2021 r.

⁵¹ Wśród nieterminowych zwrotów podatku 5 z nich dotyczyło deklaracji PIT-36, a 61 deklaracji PIT-37.

⁵² Centrum Kompetencyjne Rozliczeń Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy

⁵³ Dotyczy roku podatkowego 2022 r.

2.7. W badanym okresie pracownicy urzędu dokonali 182 nabyć sprawdzających o których mowa w art. 94k ustawy o KAS. Z przeprowadzonych czynności sporządzono 121 notatek⁵⁴ oraz 61 protokołów dokumentujących naruszenie obowiązujących przepisów⁵⁵. Nałożono 64⁵⁶ kary grzywny w drodze mandatu karnego, o którym mowa w art. 94t ust. 1 pkt. 1 ustawy o KAS, na łączną kwotę 61 950 zł, z czego wyegzekwowano 61 180,76 zł.

W latach 2022-2023 (I półrocze) czynności te realizowano:

-w I półroczu 2022 roku - dwa nabycia sprawdzające, z czego obydwie zakończyły się sporządzeniem notatki.

- w II półroczu 2022 roku - 99 nabyć sprawdzających, z czego 69 zakończyło się sporządzeniem notatki, a 30 zakończono protokołem. W okresie tym nałożono 30 kar grzywny w drodze mandatu karnego (o którym mowa w art. 94t ust. 1 pkt. 1 ustawy o KAS) na łączną kwotę 24 350 zł z, czego wyegzekwowano 24 080,76 zł.

- w I półroczu 2023 roku dokonano 81 nabyć sprawdzających, z czego 50 zakończyło się sporządzeniem notatki, a 31 zakończono protokołem. W okresie tym nałożono 34 kary grzywny w drodze mandatu karnego (o którym mowa w art. 94t ust. 1 pkt. 1 ustawy o KAS) na łączną kwotę 37 600 zł, z czego wyegzekwowano 37 100 zł.

(akta kontroli str. 480)

W pięciu sporządzonych protokołach z nabycia sprawdzającego brak było informacji o kwocie należnego podatku od towarów i usług.

Naczelnik Urzędu podał w złożonym wyjaśnieniu, że nie zgłaszano do IAS wątpliwości dotyczących wypełniania protokołu a dane przedstawione w dokumentach umożliwiły skuteczne przeprowadzenie nabycia sprawdzającego. W opinii sprawdzających zapisy przez nich dokonywane były wystarczające, nie były postrzegane w kategorii problemu. Interpretacja zapisów protokołu, w ocenie Naczelnika Urzędu nie budziła wątpliwości co do merytorycznej poprawności nabycia.

(akta kontroli str. 561-565, 581-583, 595-603, 607-611, 713-714)

2.8. Analizą objęto trzy informacje zewnętrzne, które wpłynęły do Urzędu z Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nakazujące przeprowadzenie czynności sprawdzających, po przeprowadzeniu szczegółowej analizy potwierdzającej zasadność realizacji nabycia sprawdzającego w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą określonego rodzaju, z których do kontroli wybrano 22 podmioty, wobec których przeprowadzono wymagane czynności.

Spośród wytypowanych podatników, trzech przedsiębiorców zostało ukaranych w formule czynności mandatowych. W pozostałych 19 przypadkach sporządzono notatki z ustaleń dokonanych podczas analizy wstępnej lub czynności sprawdzających, które wykazały m.in.:

- brak sprzedaży na rzecz osób fizycznych,
- zawieszenie działalności gospodarczej,
- nieprowadzenie działalności gospodarczej.

W dwóch przypadkach czynności kontrolne zostały wykonane 3 i 7 dni po terminie wynikającym ze zlecenia przeprowadzenia kontroli przekazanego przez IAS

⁵⁴ Notatkę sporządza się, jeżeli w toku nabycia sprawdzającego nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie, o którym mowa w art. 94k ustawy o KAS.

⁵⁵ Protokół sporządza się, jeżeli w toku nabycia sprawdzającego stwierdzono naruszenie w zakresie wywiązywania się przez sprawdzanego z obowiązków, o których mowa w art. 94k; zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 94p ust. 2 albo 3, nabycie sprawdzające dotyczy usługi; sprawdzany odmówił: a) przyjęcia zwracanego towaru, b) zwrotu otrzymanej zapłaty za zwracany towar, c) przyjęcia paragonu fiskalnego dokumentującego sprzedaż zwracanego towaru.

⁵⁶ W przypadku 3 kontroli mandaty zostały nałożone podwójnie – jeden dla sprzedawcy za nieewidencjonowanie sprzedaży za pomocą kasy fiskalnej, drugi dla podatnika za brak nadzoru nad pracownikiem.

w Poznaniu. Kierownik Działu Kontroli Podatkowej wyjaśniła, iż wobec dwóch podatników pierwsze czynności podjęto przez dzień określony przez Dyrektora IAS, jednak nie zastano podatników we wskazanych miejscach. Wobec powyższego podjęto decyzję o ponowieniu czynności w kolejnym terminie, jednak nie później niż do dnia sporządzenia raportu z przeprowadzonych czynności.

(akta kontroli str. 404-506, 514-522, 526-549, 622-623)

Wyznaczone przez Dyrektora IAS czynności przeprowadzono przed dniem sporządzenia raportu z przeprowadzonych czynności. W obu przypadkach czynności zakończono nałożeniem mandatów.

(akta kontroli str. 533-534, 543-544)

Do kolejnego badania wytypowano osiem spraw na podstawie wystawionych zleceń nabyć sprawdzających na podstawie analiz wewnętrznych, w których łącznie przeprowadzono 20 nabyć sprawdzających.

Spośród ww. zleceń, w jednym zleceniu jako miejsce nabycia wskazano nazwę miejscowości. W trakcie tego zlecenia przeprowadzono 13 nabyć sprawdzających, z czego 10 zakończyło się sporządzeniem notatki, a w trzech przypadkach czynności zakończono protokołem oraz nałożeniem kary grzywny w drodze mandatu karnego.

Pozostałe siedem zleceń określało dane podmiotu oraz sprecyzowane dane o miejscach nabycia. W dwóch przypadkach czynności zakończono notatką, a w pięciu przypadkach czynności zakończono protokołem oraz nałożeniem kary grzywny w drodze mandatu karnego.

Zlecenia nabycia sprawdzającego każdorazowo wystawiane były przez bezpośredniego przełożonego pracownika Urzędu i zawierały: dane osób sprawdzających⁵⁷, dane miejsca nabycia, termin przeprowadzenia nabycia, przyczynę nabycia, obszar ryzyka oraz kwotę planowanego wydatku.

Spośród 13 sporządzonych notatek i siedmiu protokołów z nabyć sprawdzających, jedna notatka i pięć protokołów nie zawierało niektórych wymaganych danych, co zostało szerzej opisane w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 561-621)

2.9. W okresie objętym badaniem do Urzędu wpłynął jeden protokół tymczasowego zajęcia ruchomości sporządzony na podstawie art. 94zb ustawy o KAS przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Protokół zawierał wszystkie elementy określone przepisami prawa, w tym wyszczególnienie tymczasowo zajętych ruchomości⁵⁸ i został przesłany po 15 godzinach od jego sporządzenia do Urzędu celem wydania postanowienia. Naczelnik Urzędu niezwłocznie⁵⁹ wydał postanowienie o zatwierdzeniu w całości tymczasowego zajęcia ruchomości.

Zobowiązany nie złożył zażalenia na wydane postanowienie o zatwierdzeniu w całości tymczasowego zajęcia ruchomości. Zobowiązany uregulował całą kwotę zaległości objętą egzekucją administracyjną tj. kwotę główną wynoszącą 32,8 tys. wraz z odsetkami oraz kosztami egzekucyjnymi w ciągu tygodnia od dnia wydania postanowienia.

(akta kontroli str. 688-712)

2.10. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej określił dla podległych urzędów w planie działalności Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu cele wynikające z kierunków działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej.

⁵⁷ Kontroler uprawniony do przeprowadzenia nabycia sprawdzającego.

⁵⁸ Ciągnik siodłowy o przybliżonej wartości 48,7 tys. zł.

⁵⁹ W kolejny dzień od dnia wpływu protokołu tymczasowego zajęcia ruchomości

Na koniec 2022 roku oraz na dzień 30 czerwca 2023 r. Urząd osiągnął określone przez Izbę Administracji Skarbowej w Poznaniu wartości mierników⁶⁰ zawarte w planie jej działalności dotyczące:

- weryfikacji realizacji obowiązku w 2022 r. ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych. Miernik na dzień 31.12.2022 r. wynosił 932 czynności natomiast przeprowadzono 1020.
- weryfikacji realizacji obowiązku ewidencjonowania w 2023 r. obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów w trybie nabycia sprawdzającego. Miernik na dzień 30.06.2023 r. wynosił 75 czynności natomiast zrealizowano 82.

(akta kontroli str. 627-687)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 77 § 1 pkt 5a Ordynacji podatkowej, nadpłata podlega zwrotowi w terminie 45 dni od dnia złożenia przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zeznania za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów⁶¹ pracownik rachunkowości, przed zleceniem przelewu z Centralnej Karty Kontowej, dla zwrotów nadpłat wynikających z zeznań PIT przeprowadza weryfikację zgodności zaliczek między kwotami zaksięgowanymi na Centralnej Karcie Kontowej, a wykazanymi w zeznaniu podatkowym. W przypadku braku zgodności powinny być podjęte czynności, w celu zapewnienia realizacji zwrotów nadpłat w ustawowym terminie, a na zaksięgowanym odpisie dokonuje odpowiedniego oznaczenia.

W 2022 r. w sześciu spośród 28 skontrolowanych spraw stwierdzono, że:

- w dwóch przypadkach wezwanie podatników do skorygowania złożonej deklaracji nastąpiło w dniu pierwotnego terminu zwrotu podatku (tj. w 45 dniu od dnia złożenia deklaracji),
- w trzech przypadkach wezwanie o dokonanie korekty deklaracji wysłano do podatnika po upływie 45 dni od dnia złożenia deklaracji (tj. po 3 dniach, po 50 dniach oraz po 54 dniach od upływu terminu na zwrot podatku),
- w jednym przypadku czynności weryfikacyjne podjęto przed terminem zwrotu podatku w Dziale Rachunkowości, po czym zeznanie przekazano celem dalszej weryfikacji do Drugiego Działu Czynności Analitycznych i Sprawdzających, gdzie podatnika wezwano do złożenia korekty deklaracji po upływie 80 dni od dnia upływu terminu zwrotu podatku.

(akta kontroli str. 286-296, 319-327, 364-372, 303-392, 411-419)

Kierownik Działu Rachunkowości podała w złożonych wyjaśnieniach, że weryfikacja błędnie złożonych zeznań rocznych w zakresie nieprawidłowo wykazanych wpłaconych zaliczek jest prowadzona w oparciu o przepisy działu V Ordynacji podatkowej dotyczące czynności sprawdzających. Zgodnie z art. 272 pkt 2 tej ustawy, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu stwierdzenie formalnej poprawności dokumentów wymienionych w pkt 1 tj. między innymi deklaracji, w tym zeznań podatkowych. W ramach czynności sprawdzających weryfikowana jest również terminowość wpłacania podatków (art. 272 pkt 1 lit. b Ordynacji podatkowej). Wskazała ponadto, że przepisy dotyczące czynności sprawdzających nie przewidują formalnego wszczęcia tych czynności np. poprzez wydanie postanowienia czy też zawiadomienia o wszczęciu czynności

⁶⁰ Mierniki określające liczbowo ilość dokonanych czynności.

⁶¹ Wytyczne do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie obsługi zeznań podatkowych dla podatku dochodowego od osób fizycznych za 2022 rok, z grudnia 2022 r.

sprawdzających. Stąd też podjęcie przez organ podatkowy pierwszej instancji pierwszej czynności mającej na celu m. in. sprawdzenie terminowości wpłaconego podatku lub stwierdzenie formalnej poprawności deklaracji wyznacza początek czynności sprawdzających.

Kierownik Działu Rachunkowości podała ponadto, że dla ww. pięciu deklaracji, czynności weryfikacyjne w zakresie poprawności wpłaconych zaliczek do deklaracji zostały podjęte jeszcze przed upływem terminu zwrotu nadpłaty⁶² i polegały w szczególności porównaniu wpłat dokonywanych przez podatnika w ciągu roku z kwotami należnych zaliczek wykazanych w zeznaniu rocznym, sprawdzeniu ich terminowości. Dodatkowo w uzasadnionych przypadkach sprawdzano karty kontowe podatnika, czy wykazane przez podatnika wpłaty nie zostały błędnie opisane i zaksięgowane co jest procesem bardzo czasochłonnym. Składająca wyjaśnienia dodała, że dopiero po ustaleniu stanu faktycznego w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wzywa się podatnika do skorygowania zeznania.

Kierownik Działu Rachunkowości wyjaśniła, że w przypadku dwóch zeznań wezwania zostały sporządzone przed terminem zwrotu podatku, a jedynie ich wysłanie nastąpiło w terminie późniejszym (1 dzień roboczy). Ponadto, w przypadku dwóch zeznań opóźnienie w wysłaniu wezwań do skorygowania deklaracji wynikało z faktu, iż uprzednie wezwania zostały przygotowane w terminie wcześniejszym, zarejestrowano je jako sprawy wychodzące, jednakże brak było dokumentów źródłowych na tę okoliczność, a w systemie elektronicznego zarządzania dokumentacją nie odnotowano daty wysyłki. Kierownik Działu Rachunkowości podała w złożonych wyjaśnieniach, że w przypadku jednej deklaracji czynności sprawdzające zostały podjęte przed terminem zwrotu podatku przez Dział Rachunkowości, po czym przekazano sprawę do Drugiego Działu Czynności Analitycznych i Sprawdzających, gdzie sporządzono wezwanie trzy dni po upływie terminu zwrotu podatku.

Kierownik Działu Rachunkowości podkreśliła, że przepisy działu V Ordynacji podatkowej nie wskazują czasookresu, w którym wezwanie powinno być wysłane. Wysłanie wezwania, a nawet jego sporządzenie nie stanowi początku czynności sprawdzających. Przed podjęciem decyzji o konieczności wezwania podatnika organ podejmuje w trakcie czynności sprawdzających działania mające na celu stwierdzenie, że zachodzą przesłanki uzasadniające wezwanie podatnika określone w art. 274 § 1 Ordynacji podatkowej, tj. że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki, bądź, że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami. Kierownik Działu Rachunkowości podała, że zgodnie z art. 280 Ordynacji podatkowej w sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy art. 143, art. 193a oraz rozdziałów I-3a, 5,6,9, z wyłączeniem art. 171a, rozdziałów 10,14,16,22 i 23 działu IV. Zatem przepisy rozdziału IV działu IV Ordynacji podatkowej dotyczące terminów załatwienia spraw, a więc przepisy art. 139, art. 140, art. 141 i art. 142 nie miały tu zastosowania.

(akta kontroli str. 449-460, 733)

Kierownik Drugiego Działu Czynności Analitycznych i sprawdzających wyjaśnił, że trzymiesięczny upływ czasu od momentu podjęcia czynności do momentu wezwania podatnika wynikał z technicznego błędu przekazania kart weryfikacyjnych w formie papierowej pomiędzy Działem Rachunkowości, a Drugim Działem Czynności Analitycznych i Sprawdzających dokonującego wezwania i nie spowodował negatywnych skutków finansowych dla budżetu państwa. Ponadto Kierownik wyjaśnił, że w dniu 3 sierpnia 2023 r. wezwano podatnika do złożenia korekty

⁶² Wezwanie wysłane 16.06.2023 r. - pierwsza czynność weryfikacyjna miała miejsce 5.06.2023 r., wezwanie 15.06.2023 r. - czynności weryfikacyjne 6.06.2023 r., wezwanie z 19.06.2023 - czynności weryfikacyjne z 2.06.2023 r., wezwanie z 2.08.2023 r. - czynności weryfikacyjne z 6.06.2023 r., wezwanie z 2.08.2023 r. - czynności weryfikacyjne z 5.06.2023 r.

deklaracji. Korekta wpłynęła w dniu 4 sierpnia 2023 r. i również w tym dniu został zlecony zwrot nadpłaconego podatku.

(akta kontroli str. 127-444, 449-452)

2. W 2022 r. dwóch zwrotów nadpłat podatku dochodowego od osób fizycznych dokonano z uchybieniem 3-miesięcznego terminu do dokonania zwrotu określonego w art. 77 § 1 pkt 5 Ordynacji podatkowej, a w jednym przypadku 45-dniowego terminu wynikającego z art. 77 § 1 pkt 5a ww. ustawy. Przekroczenia ww. terminów wyniosły 10 dni (dwa zwroty) i 6 dni⁶³.

(akta kontroli str. 462)

Kierownik Działu Rachunkowości podała w złożonych wyjaśnieniach, że dwa zwroty nadpłat dokonane po terminie dotyczyły sytuacji, w których system automatycznie ich nie zatwierdził, gdyż zawierały one drobne błędy. Deklaracje takie podlegały ręcznemu zatwierdzeniu jako zeznania błędne, uznane przez urząd skarbowy. Pracownik komórki SOB czynność zatwierdzenia zwrotu wykonał po upływie terminu zwrotu i przekazał do komórki SER celem realizacji zwrotu. W przypadku jednego zwrotu, pracownik Urzędu omyłkowo zaliczył nadpłatę na zaległość w podatku od towarów i usług, która objęta była planem spłaty.

(akta kontroli str. 462, 466-468)

3. Pięć spośród 20 zbadanych dokumentów z czynności nabycia sprawdzającego nie zawierało niektórych wymaganych elementów:

a) w jednej notatce z nabycia sprawdzającego⁶⁴ nie zawarto informacji o: kwocie brutto towaru, należnym podatku od towarów i usług, numerze paragonu oraz numerze kasy rejestrującej, wymaganych w art. 94s ust. 1 ustawy o KAS⁶⁵,

b) w czterech protokołach z nabycia sprawdzającego brak było niektórych informacji wymaganych w art. 94t ust. 1 ustawy o KAS dotyczących:

- nr paragonu, nr kasy fiskalnej lub podania przyczyny ich braku, w trzech protokołach⁶⁶,

- dacie oraz miejscu sporządzenia protokołu, w jednym protokole⁶⁷,

- numerze stałego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, w trzech protokołach⁶⁸,

- dacie dokonania nabycia sprawdzającego, w dwóch protokołach⁶⁹,

- danych sprawdzanego – niepełne dane dotyczące m. in. miejsca zamieszkania, dokumentu tożsamości, w jednym protokole⁷⁰.

(akta kontroli str. 561-565, 577, 581-583, 595-603, 607-611)

Kierownik Działu Kontroli Podatkowej podała w złożonym wyjaśnieniu, że: „kontrolujący po dokonanych nabyciach okazali sprawdzanemu legitymację służbową. Brak podania stałego upoważnienia w protokole z nabycia był następstwem wykonywanych dalej czynności i braku żądania okazania takiego dokumentu przez sprawdzanego. Dokumentacja z nabycia tworzona jest w trudnych warunkach lokalowych (często na kolanach) i pogodowych przy gromadzącej się widowni zainteresowanej prowadzonymi czynnościami i powstającą bardzo impulsywną agresją. Podczas sporządzania dokumentacji istnieje bariera komunikacyjna i presja otoczenia związana z równoczesnym nałożeniem mandatu przez sprawdzających. W dokumentach z nabycia nie wskazano kwoty podatku należnego ponieważ kwota podatku wynikała z paragonu fiskalnego, którego

⁶³ Łączna kwota odsetek wypłaconych trzem podatnikom wyniosła 49 zł.

⁶⁴ Z 15 lipca 2022 r.

⁶⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 615.

⁶⁶ Z 15 lipca 2022 r., 26 kwietnia 2023 r., 12 grudnia 2022 r.

⁶⁷ Data nabycia sprawdzającego 15 lipca 2022 r.

⁶⁸ Z 26 kwietnia 2023 r., 12 grudnia 2022 r. data nabycia 15 lipca 2022 r.

⁶⁹ Z 26 kwietnia 2023 r., 12 grudnia 2022 r.

⁷⁰ Z 12 grudnia 2022 r.

sprawdzającym nie wydano. Z tego samego powodu wykreślono (-) pozycje dotyczące numeru paragonu i numeru kasy rejestrującej. Protokół z nabycia zawiera „opis zdarzeń następstw nabycia sprawdzającego towaru”, w którym sprawdzający zaznacza „TAK” lub „NIE”. Przy wierszu „Sprawdzany wydał paragon fiskalny dokumentujący sprzedaż towaru wskazano „NIE”. Te zapisy wyjaśniały przyczynę braku numeru paragonu i numeru unikatowego kasy rejestrującej. Ponieważ data nabycia jest tożsama z datą sporządzenia protokołu, sprawdzający nie powtórzyli tej daty w wierszu „data nabycia sprawdzającego”. Wpływ na to miała realizacja nabycia pod presją emocji sprawdzanego i obserwatorów.”

(akta kontroli str. 622-623)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie weryfikowano poprawność złożonych deklaracji podatkowych, a także monitorowano terminowość dokonywanych zwrotów nadpłat podatku dochodowego. Na ogół podejmowano odpowiednie działania w przypadku wykrycia błędów w złożonych deklaracjach podatkowych. W kilku przypadkach wezwania do podatników zostały wysłane w dniu terminu zwrotu podatku lub po upływie tego terminu. W badanym okresie do urzędu wpłynął jeden protokół dotyczący tymczasowego zajęcia ruchomości, a Naczelnik Urzędu rzetelnie wykonał działania z nim związane. Nabycia sprawdzające realizowane były zgodnie z wytycznymi sporządzonymi przez organy administracji skarbowej oraz z uwzględnieniem wyników analiz prowadzonych w Urzędzie. Urząd osiągnął założone przez dyrektora IAS cele dotyczące prowadzenia nabycia sprawdzającego, a kwoty wymierzonych kar zostały w większości wyegzekwowane. Stwierdzono trzy przypadki dokonania zwrotu nadpłaconego podatku dochodowego po upływie terminu określonego w Ordynacji podatkowej oraz brak w pięciu z dwudziestu badanych dokumentów z nabycia sprawdzającego niektórych wymaganych danych określonych w art. 94s ust. 1 oraz w art. 94t. ust. 1 ustawy o KAS.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. podjęcie działań zapewniających terminową realizację przez Urząd zwrotów nadpłat podatku,
2. zamieszczanie w dokumentacji z prowadzonych czynności nabycia sprawdzającego wymaganych danych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 28 września 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Marcin Komorowicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

z up. Artur Pięgas
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis